Prefata la editia a doua

Cel puţin 7 motive au stat la baza alcătuirii acestei a doua ediţii a monografiei ilustrate :

1. Lucrarea s-a dorit a fi un cadou din partea autorului către locul copilăriei şi al formării personalităţii pe băncile Liceului "Mircea cel Bătrân" din Călimăneşti.

2. Concurenţa prea mare a Văii Prahovei şi din acest motiv dorinţa de a echilibra şi a atrage atenţia asupra acestor locuri minunate pline de istorie şi parfum de epocă (să amintim numai de Posada, Cozia, Masa lui Traian, Drăgăşani,…), aflate la confluenţa marilor drumuri eoropeano-asiatice.

3. Pasiunea de cartofil. Studiul atent al istoriei, artei, culturii şi civilizaţiei printr-o nouă modalitate de cercetare cu ajutorul cărţilor poştale şi realizarea unei altfel de prezentări cu ajutorul tehnicilor moderne ale informaticii dată fiind o altă pasiune a autorului – *calculatorul*.

4. Deschiderea oferită de Revoluţia Română, explozia de informaţie precum şi accesul la mijloacele cele mai moderne ale tehnicii – calculatoarele. Prezentarea intenţiei apariţiei cărţii a avut loc pentru prima dată la Casa de Cultură din Călimăneşti într-o manieră informatizată (01.07.1997), efectul de unicitate al lansării ei printr-un alt mod decât cel tradiţional, cel al preluării imaginilor din calculator şi proiectarea pe ecranul sălii având ca urmare apariţia cărţii după numai 2 luni de la prezentare. Pentru prima dată limbajul calculatorului a

înlocuit pe cel obişnuit, al omului, impresionând o întreagă audienţă.

5. Obţinerea premiului III în rang de medalie de bronz la primul For Internaţional de Cartofilie - Bucureşti mai 1998 - şi diplomă la Expoziţia Internaţională de Filatelie EFIRO'98 în septembrie la Palatul Parlamentului.

6. Cercul de Numismatică ai cărui oameni deosebiţi ca d-l Aurică Smaranda, d-l academician Preda, d-l Prof. Donoiu şi-au pus amprenta asupra mea precum şi Clubul de Cartofilie din Bucureşti.

7. Şi nu în ultimul rând, *mamei mele, Maria Zamfirache,* căreia îi dedic eforturile pentru încercarea, dacă nu aventura, de a scoate la iveală această carte.

Lucrarea e structurată pe capitole, fiecare reprezentând o anume specificitate. A fost integral procesată digital cu programe specifice calculatorului, iar prezentarea ei în iulie 1997 la Călimăneşti s-a realizat integral prin mijloacele tehnicii informatice prin preluarea animaţiei realizate cu pachetele de programe Premiere şi Power Point şi transmiterea lor pe ecranul Casei de Cultură prin intermediul unui retroproiector 3M, bucurâdu-se de un real interes, fiind pentru întâia dată când limbajul obişnuit al lansărilor de carte a fost înlocuit cu cel specific calculatoarelor.

Demn de amintit aici e şi realizarea unei pagini de publicitate pe Internet care poate fi accesată din orice loc din lume cunoscând doar o simplă adresă:

http://www.geocities.com/danzamfirache

Dacă primul capitol este consacrat studiului primelor apariţii de ilustrate, unele înainte de 1900, cu vechile clădiri şi drumuri de ţară nepietruite, în celelalte capitole sunt ilustrate concis vilele oraşului – unele dintre ele amintind parfumul unei epoci trecute, istoria Pavilionului Central – emblemă a staţiunii construit în stil helvetic, apoi parcurile cu farmecul lor şi al cazinourilor, restaurantelor, foişoarelor unde cânta fanfara militară, portul popular - splendidă îndeletnicire a oamenilor, formă de transmitere a unui mesteşug aparte, chiar unic în zonă. Nu am uitat binenţeles locurile pline de istorie: monumentele istorice: masa lui Traian, Cozia, Schitul Ostrov, bisericile, castrul roman, dar şi drumul care străbate şerpuind un defileu sălbatic dar mai ales pitoresc, săpat în stâncă încă de pe vremea romanilor.

Un capitol special l-am consacrat minunatului loc care a fost Insula Ostrov, formată de cele 2 braţe ale Oltului, loc de referinţă al oraşului, unde oamenii şi acum mai scapă câte o lacrimă la amitirea imaginilor de neînlocuit de altădată. Aşa s-a întâmplat la Casa de Cultură din Călimăneşti în iulie 1997 când a avut loc prezentarea lucrării.

Şi, ca un iubitor de locuri natale binenţeles că nu am putut uita locul unde m-am născut, Brezoiul, ori Rm. Vâlcea, Drăgăşaniul, Govora, Olăneştiul, Ocnele Mari, Horezu, minunate locuri aşezate într-o zonă la confluenţa Ardealului, Olteniei şi Munteniei, toate acestea constituind un capitol aparte despre "Împrejurimi".

Trebuie amintit că, deşi este o staţiune mică, totuşi abundenţa de cărţi poştale se explică prin ***miracolul*** de atracţie al locului, existând aici şi depozite ale Editurilor din Bucureşti precum Dumitru Şorlei, Moise Gruia, I. Mangu…, dar şi importanţei apelor minerale care l-au determinat pe însuşi Napoleon - sfătuit fiind de dr. Carol Davilla - să trimită diligenţe

pentru transportul apei de la Căciulata. Tot datorită faimei apelor este de remarcat că staţiunea nu a mai parcurs toate etapele de la cătun la sat - comună - oraş, ci a trecut direct la stadiul de staţiune.

Frumuseţea locurilor este aceea care-i determină pe marii potentaţi ai vremii să-şi construiască vile, sanatoriu şi cazinouri pentru petrecerea vacanţelor şi a concediilor într-o zonă în care dacă odată ai fost, sigur te vei reîntoarce!

Un loc aparte îl ocupă capitolele adăugate 11 şi 12, consacrate întâiul "Litografiilor "– acele superbe imagini în tehnicile de început, iar cel de-al doilea "Călimăneştiului de azi", motiv pentru care am alcătuit această ediţie, a II-a, la gândul apariţiei într-o versiune color – ceea ce i-ar spori mult calitatea dat fiind concentrarea şi lucrul asupra imaginii.

Dan Zamfirache
New Delhi
2000

Predoslovie

Sunt idei care se ivesc de multe ori în mintea şi memoria fiilor unor locuri, localităţi, despre care aceştia îşi amintesc şi evocă, cu duioşie, străzi, case, oameni, instituţii şi alte lucruri, de care se leagă viaţa lor, ei fiind oamenii locului, aşa cum pe bună dreptate, li se mai spune.

Autorul, d-l *Dan Zamfirache*, aidoma acestor "fii" reuşeşte să pună între coperţile volumului de faţă, istoria ilustrată a oraşului Călimăneşti, cetate veche din negura vremurilor, vatră de români autentici şi harnici, vechi locuitori ai acestui pământ binecuvântat de Dumnezeu, întru înzdrăvenirea celor suferinzi.

Dan Zamfirache este autentic fiu al Călimăneştiului şi a găsit cu cale să se "achite" de obligaţia morală faţă de locul unde s-a născut, a văzut lumina zilei, unde a auzit prima dată graiul românesc al mamei sale *Maria Zamfirache*, unde a zgâriat întâia oară semnele alfabetului, zugrăvind cu migală conturul vorbirii limbii materne!

Alcătuirea unei lucrări privind povestea ilustrată a Călimăneştiului, cu ajutorul cărţilor poştale ilustrate, cere pasiune, cercetare atentă, cere căutări şi mult adevăr în descrierea realităţii istorice a monumentelor, edificiilor publice, a caselor cu rezonanţă istorică, a oamenilor (personalităţilor) intrate în istoria localităţii cu investitură de cultură şi ştiinţă! Se

cere har şi dăruire. Autorul şi-a asumat aceste responsabilităţi, şi, îndemnat de dorul pământului matern, a creat volumul acesta, trebuincios nouă tuturor, nu numai cercetătorilor de monografii, dar şi oamenilor de specialitate, istorici, tuturor iubitorilor de conţinut românesc, mai ales celor ce s-au tămăduit la băile Călimăneşti ori s-au plimbat în pitorescul plai vâlcean.

Cartea este structurată pe categorii de cărţi poştale ilustrate ce aduc în faţa noastră, a cititorilor, monumente istorice, nume de oameni şi familii, case, vile, edificii, parcuri, izvoare de ape tămăduitoare, port naţional popular al locului de baştină, vecinătate, împrejurimi etc.

Lucrarea se impune şi se recomandă singură, ca o filă de turism autentic prin locurile vâlcene pline de istorie, intrată în memoria cartonului ilustrat.

Călimăneştiul nu este numai cel de azi, el este şi cel de mai de mult, cu pitorescul său naţional, de drumeţie şi de petrecere de bun simţ al omului îndrăgostit de natură.

Călimăneştiul este meleagul udat de bătrânul Olt, cel cântat frumos şi duios de Octavian Goga.

mai 1997

***Aurică Smaranda*,**
Secretar general al Societăcii Numismatice Române

Cuvânt înainte

Nimic nu e mai plăcut ca întoarcerea la origini, amintirea şi păstrarea intactă a imaginii locului unde ai copilărit!

Şi pentru că locul acesta m-a atras - dar mai ales i-a făcut şi pe alţii să-l iubească, m-am gândit să nu las uitării imaginea a ceea ce a fost această minunată staţiune - perlă a Oltului, numită Călimăneşti - loc plin de istorie peste care timpul şi vicisitudinile n-au reuşit să-i ştirbească din faimă şi frumuseţe.

Fiecare epocă şi-a pus amprenta asupra localităţii, mărturiile fiind păstrate şi astăzi, constituind preţuirea de care ele s-au bucurat din partea localnicilor. Este de ajuns să amintim că prima menţiune datează din timpul lui Mircea cel Bătrân la 8 ianuarie 1392, cu referire la Mănăstirea Cozia. Dar prima menţiune documentară o găsim în "Condica mănăstirii Cozia", la 20 mai 1388, când Mircea cel Bătrân spune "... *a binevoit domnia mea să rădic din temelie o mănăstire ... la locul numit Călimăneşti pe Olt, care a fost mai înainte satul boierului domniei mele Nan Udobă, pe care cu dragoste şi*

multă osârdie, după voia domniei mele, l-a închinat mai înainte zisei mănăstiri".

Călimăneştiul are un trecut zbuciumat, determinat de împrejurări istorice şi sociale. Ca cele mai multe dintre sate a luat fiinţă în jurul unei mănăstiri. Legenda spune că mănăstirea Cozia - de care este legată naşterea satului - a fost ridicată în locul sau în apropierea - alteia, zidită de Negru Vodă. Urmele ei se găsesc la poalele muntelui Capra, ceva mai la nord de mănăstirea Cozia. Întemeierea Principatelor găseşte în câmpul Coziei un mănunchi de case mici (satul Cozia), ce coborau pe poalele munţilor până spre apa Oltului. "În aceste case îşi trăiau nevoile câţiva români care, - poate - făceau puntea de legătură dintre strămoşii noştri Daco-Romani şi noi Românii" (I.Simionescu - *Ţara noastră. Oameni, locuri, lucruri, ed. II Bucureşti, 1938*). De altfel pe toată valea Oltului sunt presărate urme romane (castrul de la Dăeşti, urmele termelor romane de la Bivolari, Masa lui Traian etc.) care mărturisesc latinitatea noastră.

Urmele aşezării se pierd în negura vremurilor, localitatea actuală înfiripându-se probabil în secolele V - VII e.n. când vechea obşte sătească, ce se întindea pe malurile Oltului, pe dealurile de la poalele Coziei, s-a destrămat, fiind împărţită între oamenii de vază ai vechii obşti: Căliman, Şerban, Stoian, Bogdan, care vor înfiinţa localităţile Călimăneşti, Şerbăneşti, Stoeneşti şi Bogdăneşti.

Din cartea profesorului I. Petrescu-Burloiu (1944) aflăm că Mircea cel Bătrân îşi alege acest loc pentru a construi aici un lăcaş de închinăciune. Iar pentru că locuitorii tulburau liniştea, domnitorul a mutat satul în Poiana Priboienilor, în sud-vestul Coziei, pentru ca mai târziu - spre anul 1500 - o parte dintre locuitori să se aşeze către vărsarea pârâului Căciulata în Olt, pe locul actualului izvor, iar alţii mai jos, spre vatra actuală a Călimăneştiului, unde şi-au construit pe *Câmpul lui Căliman* o biserică veche din bârne (la 1741) în jurul căreia a

luat fiinţă satul Călimăneşti, după numele celui mai înstărit dintre primii locuitori, Căliman.

Mărturii văzute încă pe locul lor - precum *Masa lui Traian* din defileul Oltului, dăltuită în stâncă de romani în scopul construirii drumului din defileu, pe lângă care trece azi calea ferată, *Arutela* (Bivolari) - castru roman construit din piatră în timpul împăratului Hadrian - cu terme ce foloseau apele minerale din jur, *Tezaurul de monede dacice format din 300 de piese, găsit la Jiblea*, precum şi monedele de la Bivolari - toate acestea confirmă existenţa unei puternice aşezări dacice ca important nod rutier al vremii.

Iată numai câteva argumente pentru care am decis să păstrez vie amintirea trecerii prin epoci a acestei minunate staţiuni prin colecţia de vederi vechi ce constituie o mărturie şi în acelaşi timp un document viu care adaugă staţiunii o impresionantă imagine a ceea ce a fost dar mai ales ceea ce mi-aş dori să rămână în memoria oamenilor locului, a celor ce o vizitează, o adevărată *Perlă a Oltului,* numită aşa chiar de marele Iorga.

Înainte de toate aş dori să trec în revistă câteva repere care sporesc nota de interes a locului. Meritoriu în acest sens este şi faptul că aici învăţământul are o veche tradiţie - prima şcoală înfiinţată la Călimăneşti datând din anul 1838, iar încă din anul 1890 localitatea trece în rândul staţiunilor balneare situând-o chiar până în ziua de azi printre cele mai de seamă staţiuni cunoscute prin efectele sale curative nu numai pe plan naţional dar şi internaţional.

Remarcabil este că localitatea, datorită descoperirii izvoarelor de apă minerală către jumătatea secolului al XIX - lea, nu a cunoscut evoluţia sat - târg - oraş, ci din prima fază (sat) a trecut direct în a treia (oraş). Casele erau "mici şi sărăcăciose", alcătuite din tindă, cameră şi chiler. Satul ajunsese să se întindă până către Sfrengheş, hotarul de sud al Căciulatei.

În anii următori lui 1864 aveau să se definitiveze cele patru unităţi din care era format: satul Călimăneşti, satul Seaca şi cătunele Căciulata şi Gura Văii. Tot în anul 1864 începe construirea de case în Câmpul lui Dan, dintre şosea şi Olt, pe fâşii de teren cu care fuseseră împroprietăriţi locuitorii. Casele clădite aici erau mari şi cu pereţii "mai totdeauna" din cărămidă, iar acoperişul din ţiglă. Gospodăriile sunt mai arătoase şi mai înstărite decât în restul satului - subliniază profesorul I. Petrescu-Burloiu.

Efectele curative, folosirea apelor termale este însă atestată mult mai înainte - de pe vremea romanilor - când în timpul împăratului Hadrian (117 - 138 e.n.) la castrul roman Arutela se foloseau apele sulfuroase pentru tratarea reumatismelor. Efectul terapeutic al apelor minerale ia amploare mai ales odată cu descoperirea izvorului nr. 1 Căciulata considerat de specialişti drept "*o comoară, un izvor unic*".

În 1854 ia fiinţă la Călimăneşti un "stabiliment" balnear rudimentar. Faima apelor minerale creşte de la an la an. Vine aici în 1860 Mihail Kogălniceanu, iar împăratul Franţei, Napoleon al III-lea se tratează cu apă de Căciulata la recomandarea doctorului Carol Davilla - trimiţând regulat diligenţe ce transportau damigene cu apă. În 1873 apa de Călimăneşti primeşte "Medalia de aur" la Expoziţia internaţională a apelor minerale de la Viena, iar în 1893, în Elveţia, apele minerale de la Călimăneşti, Căciulata şi Cozia obţin diploma "Grand Prix" şi medalia de aur.

Spre sfârşitul secolului al XIX-lea apare fenomenul de îmbuteliere şi comercializare a apelor minerale prin sticle, creşterea faimei făcând posibilă apariţia construcţiilor de o frumuseţe aparte care se mai păstrează şi azi, dovadă fiind personalităţile care au dorit să se odihnească aici în ambianţa plină de farmec a vilelor Cantacuzino, Mihailidi, Măcelariu, Piantine, Meri, Nicolescu, Vălimărescu ori Cosma.

Este momentul când aristocraţii Jantea, Macelariu, Mihailidi, Stoenescu, Şorlei, Nicolescu, Seltea, Cosma, Cantacuzino şi mulţi alţii îşi construiesc aici vile ce poartă până azi parfumul epocii prin măiestria constructorilor vremii.

În 1855 se inaugurează Pavilionul balnear central de la Călimăneşti, construcţie în stil elveţian. Urmează apoi construcţia marilor hoteluri: Jantea nr.1 în 1906, Jantea nr.2 în 1913, marile vile Cosma, Antonescu, Zoe, se măreşte hotelul statului la 1 noiembrie 1910, în 1914 se ridică hotelul Cozia precum şi vilele: Mary, Păpuşica, dr. Nicolescu etc. În 1919 Societatea Govora-Călimăneşti intervine pentru construirea unei halte şi a unei pasarele peste Olt în dreptul uzinei electrice, azi Casa de Cultură. În 1913 este construită uzina electrică înlocuind un motor ce funcţiona prin puterea aburilor. În 1928 a început pavarea şoselei din dreptul primăriei actuale până la izvorul Căciulata, ea fiind terminată şi canalizată în cursul anului 1944. Sunt menţionate 9 nuclee industriale: 4 mori, 4 poverne şi un teasc de ulei ce prelucrau produse agricole şi pomicole, dar cea mai însemnată activitatea este cea de exploatare a băilor, aceasta rămânând până azi aceea care dă faimă localităţii.

Pentru dezvoltarea staţiunii un loc aparte îl ocupă darea în folosinţă a căii ferate Sibiu - Piatra Olt în 1896 - 1902. În 1910 statul concesionează staţiunea pe 50 de ani Societăţii "Govora - Călimăneşti". Între anii 1907 - 1911 este supraînălţat Pavilionul Central şi dotat cu o secţie de tratament balnear ce pe parcursul anilor va deveni una dintre cele mai importante în tratamentul reumatismelor. Sunt descoperite sonde şi izvoare minerale ce dau faimă unică staţiunii:

- Călimăneşti : izvoarele 4, 5, 14, 7, 8, 6, sonda 1005
- Căciulata : izvoarele 1, 2, sondele 1003, 1004
- Cozia : izvoarele 1, 2, 3, 4
- Bivolari : izvoarele 1, 2
- Păuşa : izvoarele 1, 2

Remarcabilul rezultatul al cercetărilor specialiştilor vremii a demonstrat competitivitatea apelor de la Călimăneşti - Căciulata - Cozia cu cele de la Wiesbaden, Bad - Nauheim, Evian, Aix - la - Chapelle, Aix - les - Bain.

Împrejurimile constituiau un prilej în plus de a vizita staţiunea:

- locuri de agrement: parcuri, ştranduri, cazinori, moteluri, restaurante, chempinguri....
- parcul din faţa Pavilionului cu plante exotice şi fântâna cu amorez,
- pavilioanele din lemn în aer liber - loc de exercitare a măiestriei fanfarelor militare,
- drumul de la Călimăneşti spre Căciulata prin zona de pădure cu podul suspendat,
- terenuri de sport (fotbal, volei, tenis, handbal…),
- schitul Ostrov cu o istorie aparte, salvat de la dispariţie prin supraînălţare cu 15 m de o echipă de specialişti de la *Institutul Proiect Bucureşti*. De un farmec aparte se bucura acest loc ce aduna laolaltă cazinoul, schitul cu casele călugărilor, ştrandul cu bacul ce traversa unul din braţele ce formau insula paradisiacă, vâltoarea - locul de încercare a virtuţiilor înotătorilor.
- multe alte trasee şi surprize pe care orice iubitor de natură şi frumos le are la îndemână fără a "face eforturi prea mari dar mai ales pentru aşi încărca sufletul de bucurie" aşa cum bine-mi spunea scriitorul *Mircea Săntimbreanu* – un mare admirator al locurilor şi în acelaşi timp un statornic vizitator, de a cărui prezenţă ne bucurăm în fiecare an în casa actorului Florin Zamfirescu.

Toate acestea au constituit motivul pentru care am strâns cu statornicie colecţia de vederi vechi, mărturie vie a puternicei mele afecţiuni "*speciale*"pentru inegalabilul Călimăneşti. Dedic lucrarea mea sărbătoririi în 2038 a 650 de ani de atestare documentară (1388). Bucuria mea ar fi deplină

odată cu înfiinţarea unui muzeu pe care staţiunea şi-l merită din plin.

Dan Zamfirache
New Delhi
1999

Călimăneşti – parfum de epocă

Localitatea de care va fi vorba în rândurile de faţă se aflã în judeţul Vâlcea, încă unul dintre acele ţinuturi româneşti în care natura face o fascinantă demonstraţie a verdelui, în peisaje ce rămân un veritabil balsam în memoria călătorului – numit şi “*pământul făgăduinţei*”. **Nota 1*

În 1855, tânărul doctor Carol Davilla vizita aşezările Călimăneşti, Căciulata şi Cozia, rămânând uimit de frumuseţea priveliştilor, dar mai ales de bogăţia izvoarelor minerale ce ieşeau mai peste tot la suprafaţa pământului. Acest francez, îndrăgostit definitiv de România şi devenit, mai apoi, împreună cu doctorul N. Kretzulescu, fondatorul învăţământului medical românesc, este cel care a început, împreună cu o echipă de specialişti, studiul apelor curative din zonă, pe care le-a recomandat călduros împăratului Napoleon al III-lea care suferea de rinichi. Împăratului i se aduceau cu diligenţa sticle îmbuteliate la Căciulata. Aceste izvoare puternic sulfuroase, bicarbonate, conţinând între altele clor şi sodiu, calciu şi magneziu au stârnit pe bună dreptate în epocă interesul european, fiind medaliate cu aur la expoziţiile internationale de la Viena (1873) şi Bruxelles (1893). Începând cu romanii, care le descoperiseră puterea vindecătoare încă din primul secol al mileniului erei noastre, nenumăraţi oameni suferinzi le-au băut şi s-au îmbăiat în ele, găsind astfel alinarea pentru multe boli. Forţa lor, intactă până în zilele noastre, reface echilibrul secreţiei stomacale şi stimulează contracţia vezicii biliare, combătând gastrite, ulcere, boli hepato-biliare; sunt în stare să diminueze colesterolul, să

asigure cantitatea optimă de calciu din sânge, să ajute la drenajul căilor renale, provocând adesea măcinarea sau eliminarea pietrelor la rinichi; atenuează durerile reumatismale cronice, redau mobilitatea articulaţiilor înţepenite; au, de asemenea, efecte benefice în afecţiuni neurologice periferice şi în sechele posttraumatice dar şi în boli ginecologice şi cardio-vasculare. În fine nu e de neglijat amănuntul că unele izvoare de la Călimăneşti-Căciulata au remarcabile însuşiri antialergice, apa minerală fiind folosită sub formă de injecţii. Cu 14 izvoare obişnuite, dar şi termale, staţiunea poate fi notată într-o carte europeană de recorduri, căci puţine localităţi balneare deţin, într-un perimetru restrâns, atâtea surse minerale. În baza ei de tratament curge un mic "râu mineral". Numai pentru cura externă sunt folosiţi, zilnic, peste 400000 de litri de apă minerală! Denumirea actuală uneşte două localităţi: Călimăneşti şi Căciulata despărţite de un culoar de şosea de numai 3 kilometri. El se constuie ca o promenadă pe malul drept al râului Olt, unde s-a dezvoltat staţiunea, la început cu bătrânul pavilion de băi din Călimăneşti. Ne găsim la o altitudine de 280 m, în locul unde râul abia a scăpat din defileul Cozia-Câineni, în care a trecut prin înfruntarea stâncoasă dintre doi munţi – cei ai Lotrului şi masivul Făgăraş. Adăpostită de vânt, cu păduri superbe de jur-împrejur, ce-i aduc aer curat, ozonat, staţiunea e deschisă întreg anul, toamnele oferind aici, ca în întreaga zonă, un regal de culori. La Căciulata, în apropierea mănăstirii Cozia, trei mari hoteluri de cură - "Cozia", "Oltul", "Căciulata" – au bază proprie de tratament, cu piscină în aer liber, cu instalaţii de electro-terapie pentru băi de apă minerală dar şi de plante şi de lumină. Turismul într-o astfel de zonă ca a Vâlcei este o predestinare. Călimăneşti-Căciulata formează un fel de "triunghi magic" balnear, împreună cu staţiunile vecine Olăneşti şi Govora. Aici nu numai izvoarele minerale, care se găsesc la tot pasul şi se vor mai descoperi şi altele, cu siguranţă, ci şi peisajul te vindecă: de insomnie, de stres, de angoase. În Vâlcea,

muzeele, monumentele naturii, ca şi cele religioase şi istorice aproape că nu-ţi dau răgaz. Lângă cele trei hoteluri de cură, la Căciulata, e mănăstirea Cozia. Cine iubeşte istoriile cu cavaleri medievali, va fi interesat să afle că acela care a zidit lăcaşul, Mircea cel Bătrân (1386-1418), domnitor al Ţării Româneşti, poate fi văzut într-o impresionantă frescă în pronaosul bisericii de aici. Chiliile mănăstireşti se înalţă albe, chiar deasupra râului Olt, încântând vizitatorul de azi cu o imagine care i-a impresionat cândva şi pe poeţii romantici. Grigore Alexandrescu trebuie să fi fost şi el impresinat după 300 de ani de la vizita lui Paul Alep când, entuziasmat, înălţa unele din cele mai frumoase versuri dedicate Oltului, Coziei:

"Ale turnurilor umbre peste unde stau culcate
Către ţărmul dimpotrivă se întind, se prelungesc
Şi-ale valurilor mândre generaţii spumegate
Zidul vechi al mănăstirii în cadenţă îl izbesc."

Demn de amintit e faptul că localitatea a fost remarcată încă din lucrări mai vechi ca aceea din " *România Balneară şi Turistică " - Turing Clubul României 1932 (Emil Ţeposu & Valeriu Puşcariu)* unde se descrie pe larg staţiunea, oferind o serie întreagă de informaţii, ceea ce face să credem că ea se bucura de o atenţie deosebită în peisajul turistic românesc:

Ape cloruro-sodice, sulfurate, calcice şi diuretice.

SEZON: 1 iunie - 30 Septembrie. Cura de diureză cu apă de Călimăneşti se poate face în tot cursul anului.

COMUNICAŢII. Două gări locale Jiblea ($2^{1/2}$ km. de staţiune) şi halta Călimăneşti (Ostrov), aceasta din urmă numai în timpul sezonului.

SERVICII PUBLICE. PTT, 8 medici, farmacie.

HOTELURI, VILE, PENSIUNI, RESTAURANTE. Hotelul Soc. Govora-Călimăneşti (300 camere), Jantea Nr. 1 şi 2 (250 camere), Cozia, Carpaţi, Seltea,
V. Cozma, Măcelaru, Prahoveanu, Vasiu, Cincu, Bujorescu, Cuprian, Ursulescu,..

SITUAŢIA GEOGRAFICĂ, ISTORIC. Călimăneşti-Căciulata e una din staţiunile balneo-climaterice cu care natura a fost deopotrivă de darnică, atât în ce priveşte efectele curative ale apelor, cât şi în minunatele poziţii pitoreşti ce îmbrăţişează fermecătorul defileu al Oltului.

Descoperită din întâmplare de către doi călugări ai M-rei Cozia în 1848, apa de Căciulata a devenit curând apoi cura obişnuită a boierilor care veneau aci în vilegiatură. Datorită unuia dintre ei, A. Golescu, izvorul a fost săpat şi apărat de inundaţiile Oltului, iar renumele "apei puturoase" de la Căciulata a trecut şi dincolo de graniţele ţării.

Însuşi Napoleon al III-lea care suferea de gravelă, sfătuit de Dr. Davilla, urma să facă în 1869, o cură de Căciulata, dar evenimentele politice l-au împiedicat să mai vie la Căciulata.

După secularizarea averilor mănăstireşti, staţiunea a trecut în proprietatea Statului, care a cedat-o spre administrare Soc. Govora-Călimăneşti. Aceasta a executat sub îndemnul D-rului Botescu, începând din 1910, majoritatea actualelor construcţii şi instalaţii balneare, care pot rivaliza cu cele din stăinătate.

ALTITUDINE. 280 m.

CLIMAT foarte plăcut, constant, fără schimbări brusce de temperatură şi umiditate. Temperatura mijlocie în timpul verii: 19 ^{0}C .

IZVOARE MINERALE. Izvoarele de la Călimăneşti-Căciulata fac parte din categoria apelor clorurate sodice neconcentrate, conţinând iod, brom, şi mai ales sulf, şi din a celor clorate sodice sulfatate calcice slab litinate şi radioactive.

Prima analiză a izvoarelor datează din 1830, Dr. Caillat le descrie în "l'Union medicale" (1859), iar D-rul Bernard după ce le face analiza apelor, le expune la expoziţia internaţională de la Viena (1873). Astăzi se cunosc 32 de izvoare cu un debit ce trece de 200000 litri pe zi, situate parte în Valea Sărată, parte în Valea Glodului, iar altele în dosul stabilimentelor balneare.

Izvoarele cele mai însemnate sunt:

1. **Izvorul Căciulata** la 2 km de Călimăneşti pe malul drept al Oltului, la o cotitură a râului. Prin situaţia sa, fiind totdeauna ameninţat de revărsările Oltului, Statul şi apoi Societatea au făcut continuu lucrări de apărare care au fost definiv sfârşite în 1902, punând astfel izvorul la adăpost de orice pericol. Analizele ulterioare au dovedit că după recaptare, apa nu şi-a scimbat nimic din proprietăţile sale.

Apa de Căciulata, cu o temperatură de 11° C, limpede, are un miros slab de hidrogen sulfurat, e puţin sărată dar plăcută la gust. Debitul este de 320 litri pe oră. Densitatea 10013, D crioscopic 0,10, indicele de refracţie la 17°5=3335. Ea este slab alcalină.

2. **Izvorul Nr. 5** are o apă limpede cu un miros uşor de sulf; temperatura 7°3 C, gustul sărat pronunţat, reacţia alcalină. Conţine 19,2 gr. ^{o}/oo săruri: clorură de sodiu, potasiu, magneziu, calciu; sulfat de magneziu, iodură şi bromură de sodiu; puţin carbonat de magneziu, siliciu, sulf hidrat de calciu şi hidrogen sulfurat.

3. **Izvorul Nr. 6** are o apă puţin sărată amăruie şi cu proprietăţi purgative, graţie marei sale mineralizări şi în special existenţei sulfaţilor şi clorurei de magneziu. Temperatura 17° C, densitate 1.0010.

Indicaţii terapeutice.

Rezultatele fericite căpătate prin întrebuinţarea acestei ape, au arătat că ea e mai ales indicată în artrism, în general, gută cu diversele ei manisfestări, litiaza renală urică, în doze mici în litiaza oxalică şi în pielitele uşoare, în infecţiile cronice ale căilor urinare, afecţiunile tubului digestiv şi a anexelor, congestia ficatului, diabet, obezitate, arterio-scleroză cu rinichi permeabil...

Stabilimente balneare şi medicale

1. Un mare stabiliment balnear modern şi confortabil cu băi calde, băi sulfuroase şi de acid carbonic, instalaţii de fizio, radio şi radiumterapie.

2. Cura de băut se face de obicei la izvorul Căciulata.
Deasupra izvorului, pe platformă, este construit un pavilion frumos, care adăposteşte publicul în timp de ploaie; iar împrejur s-a amenajat un parc splendid, plantat cu brazi şi tot felul de arbori. În ultimul timp s-a mai

construit un bufet frumos şi un pavilion de muzică. Bolnavii care nu pot veni la izvor, fac cura acasă. Rezultatele obţinute arată că apa de Căciulata pusă în sticle nu-şi pierde din eficacitatea ei.

3. Instalaţie specială pentru băi reci în Olt, cât şi cură de soare şi nisip (helioterapie) pe plaja din Ostrov, bine amenajată.

4. Laborator de bacteriologie şi analize chimice.
În staţiune bolnavii beneficiază de cura de repaos şi mai ales de cura de munte. Posibilitatea de aplicare a tuturor agenţilor terapeutici ai bacteriologiei moderne, completează pe aceea a apei de Căciulata.

STAŢIUNI SIMILARE STRĂINE: Aachen, Aix les Bains, Eaux Bonnes, Baden-Viena, Vittel, Evian, Contrexeville, Martigny, Capvern.

DISTRACŢII. Plimbări în parc şi "Ostrov", cazinou cu reprezentaţii artistice (concerte, serate, baluri), skatting, tenis, muzică în parc, cât şi la izvorul Căciulata.

Turism.

1. La Sibiu
2. La Rm. Vâlcea, unul din cele mai pitoreşti oraşe din ţară, cu vechi biserici zidite de principii, episcopii şi boierii olteni, conţinând preţioase odoare (biserica Sf. Paraschiva, întemeiată de domnitorul Pătraşcu cel Bun; biserica episcopală, clădită în sec. XVI-lea de arhiepiscopul Euthimie al Severinului şi de episcopul Mihail cu numeroase relicve, biblioteca episcopiei posedă de asemeni cărţi vechi bisericeşti de mare importanţă; biserica Sf. Fecioare Maria; biserica Sf. Gheorghe...
3. Drăgăşani, orăşel situat într-una din cele mai bogate regiuni în podgorii. În apropierea lui turcii au zdrobit pe eteriştii greci în 1821.(monument comemorativ).
4. Băi: Ocnele Mari, Ocniţa, Govora..
5. Brezoi, 17 Km, staţiune climatică pe malul Lotrului şi unul din cele mai pitoreşti şi înstărite sate ale Olteniei. Se pot face excursii în munţii Lotrului, la Mălaia şi la Voineasa.
6. Câineni, 37 Km, localitate situată pe locul fortăreţei romane Ponsvetus. Aici s-a deschis pentru întâia oară pe vremea stăpânirii austriece a Olteniei (1718-1739), drumul prin defileul Oltului (via Carolina). Între Călimăneşti şi Câineni sunt demne de vizitat mănăstirile:

Cozia, Stânişoara,Turnu, Cornet - zidită de banul Craiovei Mareş Băjescu în sec. XVII-lea.

Din Rm Vâlcea:
1. Băile Olăneşti, Govora. Mănăstirile: Frăsinei, Bistriţa, Arnota, Horezu, Polovragi.

M-rea Bistriţa a fost întemeiată în 1518 de fraţii Craioveşti, care au clădit şi paraclisul mănăstirei cu admirabile borduri la uşile de la intrare. Edificiul actual e mult mai nou. C. Brâncoveanu a restaurat-o, iar Barbu Ştirbei a reânoit-o fără ca să-i mai păstreze ceva din înfăţişarea veche. Conţine preţioase odoare şi moaştele Sf. Grigorie Decapolitu. În apropierea mănăstirei se află peştera Sf. Grigorie, iar la 1 oră depărtare **Măn. Arnota** clădită de Matei Basarab pentru a îngropa corpul tatălui său vornicul Danciu, adus din Ardeal.

M-rea Horezu (după hrisoave Hurezi) e o adevărată minune arhitecturală. Întemeiată în 1694 de C. Brâncoveanu şi înzestrată cu moşii şi odoare preţioase e locuită până în 1862 de călugări, iar de atunci încoace de călugăriţe. La acest monument care oglindeşte perfecţiunea arhitecturii curţilor boiereşti la sfârşitul sec. XVII-lea sunt de admirat foişorul lui Dionisie, după numele arhimandritului Dionisie Bălăcescu care l-a construit în 1763; arhondaricul, trapeza, paraclisul, cu fresce, tâmplă şi uşi din timpul lui C. Brâncoveanu, pridvorul bisericei cu minunate fresce, biserica cea mare cu tâmpla şi frescele făcute de meşterii Marin şi Preda, care au zugrăvit şi pe ctitorul ei, C. Brâncoveanu cu întreaga lui familie, în tinda bisericii.

Tot în tindă sunt 4 morminte printre care şi cel al domniţei Smaranda, fiica domnitorului. Lângă mănăstire se află bolniţa, zidită de doamna Maria, soţia lui Brâncoveanu, iar în apropiere schiturile: Sf. Apostoli şi Sf.Ştefan (zidit de Şt. Brâncoveanu, fiul lui Constantin.).

Alpinism. Pe muntele Cozia.

Din Lotru, urcuş 5 ore. La jumătatea drumului se află M-rea Stânişoara, pusnicie veche (Schitul Nucet), înfiinţată de boierul Gh. Clucerul şi Marin Buliga-1747. Situaţia Mănăstirii e din cele mai pitoreşti, de jur împrejur ridicându-se vârfurile: Ciuha Neamţului, Durducul (Borcanul) şi Foarfecele.

Astfel de date găsim şi în volumul *"Oltenia"* tipărit în atelierele "Ramuri" Craiova - Fundaţia Culturală Regală "Regele Mihai I". Articol de P.M.Preda la 1943. Citez câteva fragmente:

Călimăneşti

Localitatea Călimăneşti se găseşte la o altitudine de 280 m, într-una din cele mai pitoreşti poziţii a Văii Oltului.

În mijlocul acesteia se găseşte un frumos Ostrov, loc de recreaţie pentru vizitatori, iar în spatele staţiunii se ridică în abrupt, un masiv muntos împădurit, ceea ce face din staţiunea Călimăneşti şi o staţiune climaterică de prim ordin.

Apele minerale din această localitate erau cunoscute şi sunt menţionate de multă vreme de specialişti ca dr. Meyer în anul 1829, Dr. Episcopeanu în 1837, Dr. Fătu şi Caillot, în 1850.

Primul lor proprietar ar fi fost diaconul Gheorghe, care stăpânea acele ape de la egumenul Nectarie care le-a trecut apoi Mânăstirii Cozia. După secularizarea averilor mânăstireşti, ele au revenit statului.

Primul stabiliment de băi şi un hotel au fost construite de stat între anii 1881 şi 1886.

După 1910, de când exploatarea acestei staţiuni a fost concesionată Societăţii Govora - Călimăneşti, s-au făcut îmbunătăţiri cu totul remarcabile, atât în ceea ce priveşte captarea apelor, cât şi în folosirea lor.

Într-o descriere .... "Staţiunea este înzestrată azi (1943) cu un Institut de fizioterapie, cu secţii speciale de hidroterapie, electricitate, băi de acid carbonic, secţii de inhalaţii, de diatermie, raze ultra-violete, etc.

Hoteluri spaţioase şi bine amenajate asigură vizitatorilor confortul necesar.

Apele mineralizate izvorăsc din conglomerate eocene, totdeauna la contact cu strate de marne.

Numărul izvoarelor captate este de 32, având în total un debit de 230.000 litri în 24 de ore.

Apele tuturor izvoarelor au aceeaşi compoziţie, însă cu variaţiuni procentuale ale elementelor mineralizante. Toate conţin hidrogen sulfurat liber şi bioxid de carbon. În special izvorul Puturosul (6 sau 8) este foarte bogat în asemenea elemente volatile.

Concentraţia în elementele mineralizante variează între 0,5-5 grame la litru (ape cu concentraţie mijlocie), până la ape cu concentraţie mare care conţin până la 29 gr. la litru. (*3)

Apele minerale de la Călimăneşti sunt folosite sub formă de băi şi sunt indicate în reumatisme cronice, anemie, scrofuri, leziuni sifilitice, boli de femei.

Apa izvorului 6 se foloseşte ca apă de băut cu efecte bune în hiperclohidriile simple, gastrite hiperacide, constipaţii. (*4)

În general, acţiunea terapeutică a apelor de Călimăneşti egalează apele de la Aix les Bains, Eaux-Bhonnes, Aix la Chapelle şi Baden-Wien (*4).

Despre Căciulata se spune:

Apele din această staţiune merită o atenţie specială pentru efectul lor aproape miraculos în afecţiunile renale. Există aici un singur izvor, captat la o depărtare de 4 m de malul Oltului. El era cunoscut altădată sub numele de "isvorul lui Golescu", iar astăzi sub numele de Căciulata.

Din datele de literatură (*2,3,4,5) şi alte broşuri publicate aflăm că izvorul a fost descoperit în anul 1848 de 2 călugări, Partenie şi Ghenadie. A fost captat mai târziu de Alexandru Golescu (1854) spre a-l feri de inundarea Oltului. Astăzi este proprietatea statului şi dat în concesiune spre exploatare Societăţii Govora-Călimăneşti.

O captare mai bună s-a făcut în anul 1887 de către inginerii Brochet şi Mercier. Captarea definitivă a fost

executată de stat, prin inginerul Puşcariu între anii 1902-1903. Izvorul se găseşte captat sub nivelul Oltului, în gresii eocene, pe un pat de argilă. Apa este ascendentă datorită în bună parte şi gazelor pe care le conţine.

Debitul, la început, când a fost captat, era de 182 litri pe oră, iar astăzi este, în medie de 212 litri pe oră.

Analiza apei a fost făcută de numeroşi chimişti între care Bernard, Grindeanu, Saligny, Carnot, Pfeiffer, Crasu, Damian şi Petrescu.

După una din analizele executate de Crasu(*4) acest izvor conţine, la 15 °C, următoarele elemente la litrul de apă:

Cl	0,9697gr	Li	nedozat	SH_2	0,0092gr
I	0,0003gr	NH_4	0,0002gr	CO_2	urme
SO_4	0,0246gr	Ca	0,1093gr	SiO_2	0,0098gr
CO_3H	0,4094gr	Kg	0,0488gr		
Na	0,5711gr	Fe	urme		
K	0,0105gr	Al	urme		

TOTAL GENERAL: 2.1629 gr./l

După alte analize, rezidiul fix este de 1,36 gr. la litru de apă, temperatura 10,7 °C, radioactivitatea după Hurmuzescu, de 0,17 M. Este deci o apă clorurată, slab iodurată, alcalino-teroasă, slab litinată cu concentraţie mică.

Apele de Căciulata (*izvorul miraculos de Căciulata*) se administrează numai sub formă de apă de băut şi este cea mai de valoare apă minerală în afecţiunile căilor renale din întreaga Românie, concurând cu cele mai însemnate surse ale Apusului şi are o putere vindecătoare de netăgăduit.

El este astăzi bine studiat clinic şi farmaco-dinamic de numeroşi doctori: D-na Bălăşoiu, Băltăceanu, Vasiliu, Coca, Cociaşu,... Este o apă cu o mare putere diuretică, spală căile urinare, scade acidul uric din sânge şi influenţează în bine glicozuriile simple şi diabetul.

Acest isvor mineral poate fi deci indicat mai ales în artrism, în gută, în diferite forme de litiază, în congestie hepatică, colecistite cronice.

Având o valoare curativă atât de importantă izvoarele de Căciulata se bucură de o deosebită atenţie din partea Societăţii Govora-Călimăneşti. Un serviciu special îl cercetează zilnic spre a se putea elimina eventualele cauze externe care ar putea să-l influenţeze.

Captarea faţă de Olt este făcută în condiţii perfecte, aşa că influenţa apelor acestui râu nu se resimte în preţul de captare, nici în viiturile cele mai mari ale acestui râu. În schimb, se constată oarecari variaţiuni în compoziţia elementelor dizolvate în apa izvorului după cum se vede dintr-o serie de analize efectuate până acum[(*4)].

Ambele staţiuni Călimăneşti şi Căciulata au realizat progrese cu totul vizibile după ce au intrat în exploatarea Societăţii Govora-Călimăneşti, care a făcut sacrificii importante pentru ridicarea acestor staţiuni prin crearea confortului necesar vizitatorilor şi a instalaţiilor necesare tratamentelor medicale.

Din această cauză numărul vizitatorilor, numărul băilor şi sticlelor îmbuteliate cu apă de Căciulata expediate pentru consum în diferite localităţi din ţară a avut următoarea evoluţie:

AN	VIZITATORI	BĂI	STICLE ÎMBUTELIATE
1927	3464	8520	-
1930	3301	7195	52951
1935	3626	10321	71797
1936	4646	9535	75543
1937	4789	9521	81705
1938	4800	10362	79489
1939	4139	9227	75477
1940	1362	2531	39370
1941	249	1306	28544

1942	927	4599	28887

Staţiunile Călimăneşti şi Căciulata, prin poziţia lor pitorească, natura şi valoarea medicinală a apelor lor, prin confortul creat atât în hoteluri cât şi în vile dotate cu instalaţii de tratament performante ai căror specialişti sunt dintre cei mai buni, pot fi socotite de o valoare cel puţin egală cu aceea a staţiunilor cu ape similare din orice localitate din Occident.

Lucrările amintite dovedesc clar atracţia de care se bucurau apele minerale ale staţiunii încă de la descoperirea lor. Mai trebuie doar să adăugăm că şi acum staţiunea se bucură de un real interes din partea turiştilor atât din ţară cât şi din străinătate, oferindu-le acestora pe lângă tămăduire numeroase clipe de neuitat.

Nu e bucurie mai mare decât aceea de a-l vedea ca pe vremuri, înfloritor, plin de agitaţia turiştilor atât români, cât şi străini, când franceza şi italiana se exersau din plin, restaurantele şi discotecile răsunau de veselie, cu manifestări culturale şi întreceri sportive, cu multe personalităţi ale căror colocvii umpleau sălile până la refuz.

Dan Zamfirache
New Delhi
1999

Note: paginile 14 şi 21

***Nota 1**: în lucrarea lui Gavriil Protul "Viaţa şi traiul sfinţiei sale părintele Nifon, patriarhul Ţarigradului", din anul 1520.

"Iar în timpul voevodului Gavril Movilă se spune că în urma vizitării împrejurimilor Mănăstirii Cozia, sătenii aveau să fie scutiţi de dări în 1619 în schimbul amenajării drumului Coziei prin tăierea unei căi în stâncă".

Drumul de la Călimăneşti la Cozia e descris şi de călătorul Paul Alep care a însoţit pe patriarhul Macarie al Antiohiei, tatău său, la 1657. "… **de la Călimăneşti drumul se transformă într-o potecă îngustă şi prăpăstioasă, unde numai un cal poate să meargă odată."** Iată şi alte impresii la care ţin atât de mult de parcă am simţit la fel deşi peste atâtea veacuri: **"sunt colţuri de o rară frumuseţe care îndepărtează grijile, gonesc melancolia şi luminează spiritul. Un om cu adevărat bolnav se însănătoşeşte aici de murmurul plăcut al apei şi nu numai de al spumegătorului râu curgător dar şi de izvoarele fântânilor ce şerpuiesc de pe stânci. Orice vieţuitor ar reînvia la privirea acestor munţi cu verdeaţă înconjurătoare**." Oricum bucuria e mult mai mare când cuvintele vin de la alţii şi mai ales de la o aşa distanţă!

* 2.	*Gh.Murgoci*	"Terţiarul în Oltenia" An. Inst. Geol. Rom. vol I, Bucureşti 1907.
*3.	*I.P.Voiteşti*	Noţiuni de Geologia Petrolului.
*4.	*V. Crasu*	Ape minerale din România Partea II –

	I. Cociaşu *V. Manole*	Studii Tech. şi Economice seria B(Chimie) nr. 23 Inst. Geol. Rom. Bucureşti 1943.
*5.	*Em.Ţeposu* *L.Câpeanu*	Apele minerale din staţiunile balneare climaterice din Ardeal. Staţiunile principale din Vechiul Regat, Basarabia şi Bucovina, Bucureşti 1921.

Am conceput această carte cu gândul la minunatele clipe ale copilăriei şi adolescenţei şi, pentru o clipă, n-am putut rezista să las uitării amintirea a ceea ce a fost Călimăneştiul cândva, pentru ca cei ce o vor citi să-i păstreze vie amintirea şi, ceea ce e mai important, să poată dărui şi ei la rândul lor o parte din suflet sporirii faimei lui.

Iar dacă putere vor avea să-l facă de neegalat!

Dan Zamfirache
New Delhi
2000

Postfata

Dacă tot aţi găsit răgazul necesar pentru a zăbovi câteva clipe peste această lucrare - în fapt o reprezentare iconografică a unui Călimăneşti de altădată - atunci trebuie să aflaţi că respectiva monografie se bazează pe cărţile poştale ilustrate emise într-o epocă pe care putem să o considerăm de pe acum deja revolută; adică pe ceea ce noi numim îndeobşte cartofilie.

Ea, cartofilia, este pasiunea de a colecţiona şi studia selectiv cărţile poştale ilustrate. Denumirea a fost preluată din franceză şi este atât de nouă, încât asupra formei de desemnare a persoanelor care au acest hobby încă nu s-a ajuns la un anume consens. Astfel, despre domnul Dan Zamfirache nu putem să spunem cu precizie dacă este cartofil sau cartofilist!

Putem însă spune cu siguranţă că domnul Zamfirache a ştiut să aleagă din "noianul" de vederi de epocă, tocmai acele piese reprezentative ale unei localităţi de mare rezonanţă balneară, dar şi turistică. Sigur că din acest periplu imagistic de odinioară nu era posibil să lipsească nici plutele de pe Olt, nici "Păuşa", nici trenul cu abur pufăind de zor spre "Cârlige", nici portul popular autentic, nici vechile vile şi hoteluri, nici mânăstirile Cozia, Bolniţa, Turnu sau Stânişoara, după cum nu era posibil să lipsească vechea Masă a lui Traian sau alte puncte recunoscute ca pitoreşti din zona Călimăneşti-Căciulata.

Domnul Zamfirache, să zicem cartofilul, şi-a dovedit - şi ne-a dovedit - că din cărţile poştale ilustrate se poate uşor ajunge la un adevărat studiu cu nebănuite introspecţii în imagistica vremii.

Tocmai de aceea, admitem astăzi fără a greşi cu nimic, că altor mijloace deja recunoscure, li s-a adăugat în ultimul timp încă unul: Ilustrata - Document.

iunie 1977 **_Silviu N. Dragomir_**
Expert în filatelie si cartofilie

In loc de încheiere

Cartea poştală - vederea în limbajul obişnit – pe lângă modul de trasmitere a unor informaţii de orice natură constituie şi un bogat material documentar pentru cercetătorii din orice domeniu.

Cartofilia, cea care se ocupă cu studiul şi colecţionarea cărţilor poştale s-a născut probabil mai întâi din pasiunea pentru locuri dragi , din atracţia pe care o exercită "micul petic" de carton atunci când ochi pătrunzători şi sensibili găsesc nu numai mijlocul de comunicare cu parfumul unor epoci de mult trecute dar şi puterea de seducţie a unor tehnici de mult uitate.

Este şi cazul litografiilor – aceşti precursori ai cărţii poştale de la sfârşitul secolului al XIX – lea.

Privirea îţi este "suspendată" pentru un moment atât timp cât admiraţia rămâne inefabilă în faţa îndemânării artiştilor vremii în punctarea minuţioasă a celor mai mici detalii. Nu mai vorbim, sau mai bine spus, cuvintele devin sărace în a exprima calitatea unei litografii, bogăţia de informaţie surprinsă atât de riguros. Spre deosebire de tehnicile moderne ce copiază realmente realitatea înconjurătoare transformând micul dreptunghi într-o splendidă imagine digitală de un efect aproape egal cu cel real, autorii litografiilor au trebuit să înlocuiască "teribilul tehnic" al secolului XX cu mintea şi cu mâna, individualizând fiecare carte poştală.

Tocmai de aici s-a născut puterea de atracţie şi începuturile colecţionării cărţilor poştale. Farmecul lor, puterea de a seduce a fost unul din motivele concentrărilor de colecţionari în cercuri şi cluburi cartofilice. Există acum, practic în toată ţara, puternice cercuri cartofilice precum cele de la Piatra Neamţ, Bucureşti, Timişoara, Piteşti, Rm. Vâlcea, Cluj, Oradea, Braşov, Constanţa, Iaşi.

În vremuri de demult singurul contact între oameni îl constituia scrisoarea sau cartea postală folosind reţele rudimentare ale timpului. Există dovezi cum ar fi aceea a lui Confucius din secolul 6 ce demonstrează eficienţa sistemului poştal din timpul dinastiei Chu (1111-255 î.e.n.), mai mult, el afirmând că un document ajungea mult mai repede la destinatar printr-un serviciu de tip poştal decât cel folosit de conducătorul suprem. Mai târziu în secolul 3 î.e.n. sistemul e îmbunătăţit prin introducerea curierilor ce-şi schimbau coletele într-o reţea de posturi aflate la o depărtare de aproape 9 mile. Acest sistem se dezvoltă în timpul dinastiei Han (206 î.e.n. – 220 e.n.) în urma cuceririi noilor teritorii din Asia Centrală, dar şi contactelor cu romanii ce aveau un sistem similar. Ele se vor dezvolta puternic în timpul dinastiei Tang (618-907) când numărul posturilor creşte, corespondenţa fiind trasmisă atât pe drumuri cât şi râuri. În secolul XIII Marco Polo remarca în Europa calitatea sistemul postal chinezesc din timpul dinastiei Yuan sau a celui Mongol, nimic existent în Europa putând fi comparat. Miile de oficii postale funcţionând de peste 3000 de ani vor fi înlocuite abia în 1896 cu cele Imperiale create şi organizate pe lângă cele europene. La 1 ianuarie 1849 e introdus primul timbru poştal în Franţa şi odată cu el sistemul de plată care să simplifice structura. Mult mai târziu, în 1918 are loc primul zbor dintre Avignon şi Nisa. Abia în 1935 o reţea de drumuri poştale lega principalele oraşe din Franţa.

Mişcarea cartofilică a luat amploare în România după 1990 odată cu reactivarea acestor cercuri care îşi desfăşurau activitatea în umbra filateliei.

Nu constituie obiectul acestei lucrări de a stabili supremaţii sau a face comparări între cele două.

Totuşi, cartofilia – probabil, dat fiind izolarea ei pe o aşa perioadă mare – a reuşit să se impună imediat după 1990, fapt

marcat de altfel şi prin organizarea la Bucureşti în mai 1998 a primului For Internaţional de cartofilie din România. Au trebuit 8 ani de muncă asiduă pentru organizarea cercurilor teritoriale, atragerea colecţionarilor la întâlniri de profil, simpozioane, schimburi, vizionări şi organizări de expoziţii, apariţia de cărţi, studii cartofilice şi concursuri care s-au materializat prin îndrăzneala dacă nu curajul de o organiza acest for de cartofilie la Bucureşti.

Iată de ce apariţia unor cărţi cu iz de monografii ilustrate, motiv pentru a face un studiu cartofilic ca cele de la Piatra Neamţ, Câmpulung şi Călimăneşti – le-am numit în ordinea nu numai a apriţiei lor, dar şi a obţinerii premiilor acordate de juriul Forumului – a constituit un real interes în zona publicului avizat dar şi în cea a susţinătorilor.

Dan Zamfirache
New Delhi
1999